

SPRÁVY

Výtvarno – literárna súťaž „Komenský a my“ oslavovala svoj 15. ročník

Individualita Jána Amosa Komenského je hlavne starším generáciám dost známa. Avšak je potrebné, aby sa o nej dozvedali i mladšie generácie a prostredníctvom nich, aby bola širokospektrálnosť a pokrokovosť jeho názorov v povedomí našej súčasnej spoločnosti. Súťaž Komenský a my má za cieľ šíriť nadčasové myšlienky J. A. Komenského témami, ktoré je možné literárne i výtvarne spracovať. Zároveň prostredníctvom súťaže si organizátori kladú za cieľ prispieť k zvýšeniu historického povedomia našej mladej generácie a podporiť hľadanie samostatných tvorivých riešení z rôznych oblastí života.

Unia Comenius, ktorá pôvodne súťaž Komenský a my vytvorila, ju vyhlasuje prostredníctvom Základnej školy J. A. Komenského Brandýs nad Orlicí a Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy Českej republiky pre všetky základné a stredné školy v Českej republike. Slovenské kolo súťaže, na rozdiel od českého, organizačne i garančne zabezpečuje Katedra pedagogiky PF UKF a pôvodne prioritne oslovovala školy, ktoré nesú v názve meno J. A. Komenského, prípadne sídlia na ulici po ňom pomenovanej, ako aj cvičné základné školy a stredné pedagogické školy UKF v Nitre. Zároveň je súťaž určená i pre iné, dobrovoľne zapojené školy. V priemere sa do súťaže zapája každoročne cca 35-70 škôl a v posledných rokoch sa zapája viac neoslovených než oslovených škôl.

Minulého roku, v roku 2017, bol Základnou školou J. A. Komenského Brandýs nad Orlicí a Uniou Comenius vyhlásený už šestnásty ročník súťaže a keďže slovenská podoba súťaže je o ročník nižšie, tento rok sme mali 15. ročník súťaže. Záštitu nad celoslovenským kolom súťaže a odbornú garanciu prijala pôvodne dekanke PF UKF v Nitre Gabriela Petrová, ako aj súčasná dekanke PF UKF v Nitre Eva Szórádová. Medzi priekopníčky, ktoré začínali súťaž u nás organizovať boli Viera Žbirková, Júlia Ivanovičová a Anna Masariková. Jedným z podporovateľov súťaže je Rektorát UKF a ako aj Nitriansky samosprávny kraj, ktorý sa podieľa na vyhodnotení i pedagógov, ktorí žiakov v ich mimoškolskej činnosti podporujú.

Odbornými garantmi súťaže sú okrem menovanej Evy Szórádovej i Jana Přívratská (za Uniu Comenius v Prahe) a Gabriela Porubská (za Katedru pedagogiky v Nitre).

Organizační garanti slovenského kola sú Alexandra Pavličková, Tomáš Turzák (kurátor výtvarnej časti) a Dana Kollárová (kurátorka literárnej časti), ktorí súčasne tvoria aj odbornú porotu celoslovenskej výtvarnej

a literárnej súťaže. Všetkých zúčastnených nesmierne každoročne teší veľmi kvalitná úroveň súťažiacich prác.

Témy, ktoré odborní garanti vyberajú, sú vždy motivované životom a dielom J. A. Komenského v posledných rokoch to boli napr. výtvarné témy: Krása starnutia, Mesto, Noc a deň, O vode: život a smrť, radosť i nešťastie, práca a odpočinok a mnohé iné. Medzi literárne témy patrili: Voľný čas, Láska a jej podoby, Budú nás učiť počítače?, Čo je to statočnosť, Aké podoby môže mať šťastie, Pravda a lož – dve sestry sú, Keby si bol zvieraťom, chcel by si byť domácim miláčikom alebo tvorom divokým a slobodným?, Človek a masky v ňom, Akého človeka si môžem vážiť a prečo?, Kto je dnes človekom múdrom – alebo múdrosť v premenách času a mnohé ďalšie témy, spracovávané ako zamyslenie, eseje a úvahy. Témy sú vždy podložené metodicky motivačnými textami z konkrétnych diel J. A. Komenského.

Pre 15. ročník slovenského kola garanti vybrali veľmi zaujímavé témy. Pre výtvarnú časť to bola mnohotvárnosť Stromu a pre literárnu časť témy ako Človek a príroda (pre základné školy); a pre stredoškolačkov téma Domova. V literárnej časti žiaci preukázali svoje schopnosti vnímania vzťahu človeka a prírody v pozitívnom i v negatívnom zmysle, uvedomujúc si potrebu zmeny myslenia človeka v prospech ochrany prírody a životného prostredia. Pri téme Domov sa mnohí žiaci stotožňovali s pocitom útočiska a ochrany v domove, uvedomujúc si i osoby, ktoré vlastne domov tvoria.

Vo výtvarnej časti poskytovala téma stromu žiakom možnosti rôznych interpretácií. Zobrazovanie stromu je jeden zo základných ekologických motívov. Jeho životný cyklus možno zároveň chápať aj v súvislostiach so životným cyklom človeka, ktorý tak ako strom v detstve rastie, v produktívnom veku je silný a je oporou pre ostatných. Tých, ktorí budú v budúcnosti ďalej rásť na mieste jeho koreňov. Strom preto žiaci zobrazovali v rôznych podobách. V prácach sme nachádzali premeny stromu v ročných obdobiach alebo zobrazovanie stromu ako domova zvierat. Vo viacerých výtvarných prácach bol silný ekologický motív, motív rastu a harmónie človeka s prírodou. Tému žiaci spracovávali v širokej škále výtvarných techník. Okrem maliarskych prác súťažili aj práce grafické, reliéfy z dreva či práce textilné. Rôznorodosť výtvarných techník je tak znakom vysokej kreativity žiakov, a náročnej, kvalitnej práce pedagógov.

Slávnostné odovzdávanie cien žiakom ZŠ a SŽ dňa 17.mája 2018 v priestoroch PF UKF v Nitre spestrili programom vystúpenia detí z Materskej školy Párovská v Nitre a žiakov súkromnej Základnej umeleckej školy v Nitre. Slávnostné odovzdanie bolo i za prítomnosti zástupcu českých vyhlasovateľov súťaže – riaditeľa ZŠ J. A. Komenského v Brandýse nad Orlicí Miloslava Duška a za prítomnosti Márie Otottovej z NSK.

Celkovým zámerom projektu je šíriť myšlienky J. A. Komenského aktívnym spôsobom, pričom žiaci základných škôl a študenti stredných škôl nenásilnou formou poznávajú pestrosť a pokrokovosť jedného z kľúčových mysliteľov sveta.

Alexandra Pavličková, Tomáš Turzák